

Naturens Uge

Til arrangører

Aktivitetshæfte

15 naturaktiviteter til jeres Naturens Uge forløb

Danmarks
Naturfrednings
forening

SÅDAN BRUGER DU HÆFTET

Det er unikt at opleve den danske natur i børnehøjde. Her kan de mindste kriblende dyr eller fund i vandkanten blive indgangen til en helt ny verden.

I Naturens Uge giver vi tid til naturen. Den første uge i september inviterer Danmarks Naturfredningsforening alle danskere til at sætte tid af til at tage ud i naturen. For når vi opholder os i naturen, skaber vi en forbindelse til naturen, der giver os lyst til at tage vare på den – med både hjertet, hænderne og handlinger.

I Naturens Uge skal det være nemt at give sin tid til naturen, så vi har samlet al inspiration ét sted. Her finder I både lege, fagligt funderede aktiviteter og store fællesoplevelser, som kan bringe os ud i naturen sammen.

Vejledningen her indeholder en beskrivelse af 15 aktiviteter: fire grønne aktiviteter med en varighed på ca. 30 minutter, syv orange aktiviteter med en varighed på ca. 1 time og fire brune aktiviteter med en varighed på over to timer.

For at gøre det lettere at finde aktiviteter, der passer til jeres børnegruppe, er der i år tilføjet aldersikoner i indholdsfortegnelsen.

- Et frø markerer aktiviteter til børn i alderen 0-3 år
- En spire markerer aktiviteter til børn i alderen 3-9 år
- En blomst markerer aktiviteter til børn i alderen 9-12 år

Aktiviteterne lægger op til, at I kommer ud og bruger tid i naturen. I skal ud at undersøge og opleve naturen, som den ser ud i jeres nærområde. Det er ikke et mål, at I skal kunne kende forskel på en masse arter - fokus er i stedet på at gøre børnene bevidste om, at de deler naturen med andre, og at I bruger en masse tid i vores fantastiske natur.

Rigtig god fornøjelse.

 = 0-3 år

 = 3-9 år

 = 9-12 år

INDHOLD

1/2 TIME

01. Farveleg	 	Side 8
02. Føl & gæt	 	Side 10
03. Bryg te af brændenælder	 	Side 12
04. Sælen siger	 	Side 16

1 TIME

05. Naturtumlung		Side 22
06. Jeg ved en fuglerede	 	Side 26
07. Ballade med blade	 	Side 28
08. Trædetektiver	 	Side 30
09. Lyt og tegn naturen	 	Side 34
10. Naturfløjter	 	Side 36
11. Spindelvæv og melmagi	 	Side 40

MERE END 2 TIMER

12. Krible-krable-fælder	 	Side 44
13. Svampesafari	 	Side 48
14. Tangtryk	 	Side 52
15. Naturlommer	 	Side 56

1/2 TIME

4 aktiviteter I kan lave
på 30 minutter

01. FARVELEG

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene gå på opdagelse i naturen, hvor de skal lede efter forskellige former og/eller farver. Legen vækker børnenes nysgerrighed og gør naturen mere spændende at opleve.

FORMÅL

Børnene får styrket deres opmærksomhed, begrebsdannelse og refleksionsevne gennem udforskning af former og farver i naturen.

STED

Legeplads, park, skov

ALDERSTRIN

0-9 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Pinde
- ☐ Garn i forskellige farver
- ☐ Evt. legetøj i forskellige former, f.eks. klodser

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og fortæl, at I nu skal gå på opdagelse og lede efter former og farver i naturen.

AKTIVITET

Uddel pinde til alle børnene, og bind forskelligt farvet garn fast i den ene ende. Nu skal børnene gå på opdagelse udenfor, hvor de skal lede efter genstande i naturen, der har samme farve som farven på deres pind.

Der er ingen rigtige eller forkerte måder at gøre det på. Det handler om, at børnene selv får lov til at udforske naturen omkring dem, og at de ser, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan.

Hvis I vil hæve sværhedsgraden lidt mere, kan I også prøve at lede efter forskellige former eller størrelser som f.eks. noget langt eller rundt, en trekant eller stjerne. Hav gerne formerne liggende fremme, så børnene kan sammenligne deres fund.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og snak om, hvilke former og farver der er blevet fundet. Hvor fandt de dem? Var der nogle ting, de ikke kunne finde? Hvordan kan det være?

Slut af med at snakke med børnene om, hvordan det har været, og hvad de har oplevet.

02. FØL & GÆT

INTRODUKTION I denne aktivitet skal børnene bruge deres sanser til at genkende forskellige fund fra naturen.

FORMÅL Børnene styrker deres hukommelse, observationsevne og naturkendskab, og de får taktil erfaring med naturens materialer.

STED Strand, skov, park, eng eller skolegård

ALDERSTRIN 0-9 år

DET SKAL DU BRUGE ☐ Et stykke stof til at skjule det, der skal gættes.

VELKOMST OG INTRO Vi bruger oftest øjnene til at afkode, hvad der er foran os, og det kan faktisk være svært, hvis man kun må bruge følesansen. Prøv at tale med børnene om, hvordan forskellige dyr eller andre ting fra naturen føles. Hvad føles blødt? Hvad føles klistret?

AKTIVITET Denne leg kan både blive styret af en voksen eller som selvstændig gruppeleg. Del evt. børnene op i grupper á 4, som sammen går ud og finder 10 forskellige ting.

De skal finde ting, som ikke er levende: Det kan være fjer, bær, blade, svampe, sten, kogler, pinde, affald m.m. En fra gruppen eller den voksne samler fundene under klædet, uden de andre ser, hvor tingene bliver placeret.

A group of children are sitting on a white blanket on a grassy field. They are playing a game where they hide small objects under pieces of fabric. One child is reaching for a purple flower. The children are wearing colorful clothing like a pink sweater and a green jacket.

NIVEAU 1

Den, som har gemt tingene under klædet, siger nu, hvad de andre skal finde. Lad børnene føle og gætte på skift. For de helt små kan man lade dem se tingene, før de gemmes væk.

Forslag til udfordringer:

- ☐ Nu skal du finde noget rundt
- ☐ Nu skal du finde en fjer
- ☐ Nu skal du finde noget, der ikke er fra naturen

Når barnet har gættet og vist tingen frem, lægges den tilbage igen.

NIVEAU 2

I denne runde udvides legen, da man skal føle sig frem til to ting under klædet. Det kunne f.eks. være både en kogle og en sten. I kan bytte roller undervejs, så barnet føler på en ting under klædet, imens barnet beskriver, hvad det mærker. Nu skal de andre børn gætte, hvad barnet føler på.

TIP

Børn kan godt være bange for at røre ved noget, som de ikke kan se. Så start evt. med at se og røre, før det dækkes til. Nogle børn kan have brug for, at I laver aktiviteten i en gennemsigtig plastikpose eller lign.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og tal med dem om, hvordan det har været at lege. Hvordan var det huske med sanserne? Snak om, at sanserne hjælper os med at lære og huske. Hvornår var I modige? Hvornår var I bange? Hvilke ting var sjovest at røre ved?

03. BRYG TE AF BRÆNDENÆLDER

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene finde brændenælder og brygge deres egen natur-te. Aktiviteten overrasker mange, da de fleste kender brændenælder for at efterlade en ubehagelig sviende fornemmelse på huden ved kontakt. Knap så mange ved, at brændenælden også er spiselig.

FORMÅL

Børnene får erfaring med at genkende og anvende en almindelig vild plante. Samtidigt styrkes børnenes madmod og nysgerrighed.

STED

Skov, park, skolegård & legeplads

ALDERSTRIN

0-12 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Friske brændenældeblade eller topskud (pluk ikke tæt på trafik eller andet forurening)
- ☐ Handsker eller saks til indsamling
- ☐ Kogende vand (termokande eller opvarmet på anden måde)
- ☐ Krus

VELKOMST OG INTRO

Tal med børnene om, at mange planter i naturen kan bruges til mere, end vi tror. Brændenælden er selvfølgelig kendt for at brænde, men den er også mad for dyr som sommerfuglelarver, ligesom mennesker har brugt den i mad og drikke i mange år.

AKTIVITET

Børnene skal ud at finde brændenælder i deres lokalområde og lave te af de friske blade.

Lad børnene lære planten at kende:

- ☐ Den har savtakkeblade
- ☐ Den har små brændehår på blade og stængel
- ☐ Den vokser ofte i næringsrig jord, ved hegn, stier og skovkanter

Brug handsker eller saks ved indsamling, og vælg gerne friske blade og topkud. Husk at skylle bladene.

Børnene brygger derefter te ved at komme bladene i en kop eller kande og hælde kogende vand over. Teen trækker i op til fem minutter, hvorefter den er klar til at blive drukket. Bladene kan enten blive i koppen eller sies fra inden servering. Bladene i koppen kan sagtens spises, uden at de brænder. Ønskes en sødere smag, kan teen evt. tilføjes en smule honning.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Smag på teen, og tal om oplevelsen:

- ☐ Hvordan smagte den?
- ☐ Var det overraskende, at en plante fra naturen kan bruges til te?
- ☐ Kender børnene andre planter fra naturen, som kan spises?

Tal om, at man altid skal spørge en voksen, før man spiser noget fra naturen.

VIDEN OM BRÆNDENÆLDER

Brændenælde er en meget almindelig plante i Danmark. De små brændehår på planten indeholder stoffer, som giver en sviende fornemmelse ved berøring, og fungerer som en beskyttelse mod at blive spist af dyr. Når bladene overhældes med kogende vand, forsvinder denne effekt, og planten kan bruges til te.

Brændenælde indeholder blandt andet vitamin A, C og K samt mineraler som jern, calcium, magnesium og kalium. Indholdet kan variere afhængigt af vækststed, jordbund og årstid, men planten har historisk været værdsat som en næringsrig, vild plante.

TIP

Døvnælde forveksles ofte med brændenælde. Bladene ligner hinanden, men det er nemt at skelne de to planter, da døvnælden ikke 'brænder'. De kan begge spises.

04. SÆLEN SIGER

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene lege en fangeleg med fokus på fødekæder i havet, hvor de gennem bevægelse og leg oplever rovdyr, byttedyr og betydningen af gemmesteder i naturen.

FORMÅL

Børnene opnår forståelse for fødekæder og sammenhængen mellem rovdyr og byttedyr gennem bevægelse.

STED

Skolegård, park, eng eller skov

ALDERSTRIN

3-9 år

DET SKAL DU BRUGE

- 4 synlige ting til at afgrænse banen (banen kan være 15 x 20 eller 20 x 40 meter, alt efter hvor mange børn der er).

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og fortæl, at I nu skal lege "Sælen siger", hvor børnene skal bevæge sig som dyr i havet og forsøge at undgå den sultne gråsæl.

Du kan indlede med at fortælle lidt om gråsælen, som er Danmarks største rovdyr, der gerne spiser både krabber, sild, hummer, fladfisk, torsk og sågar blæksprutter.

AKTIVITET

Begynd med at forklare legens regler.

REGLER

- Legen foregår på en afgrænset bane, hvor de korte ender fungerer som helle for byttedyrene.
- Vælg én, som indtager rollen som sæl og står midt på banen med ryggen til.
- Byttedyrene starter samlet på baglinjen af banen i helle.
- Alle børn skal vælge, hvilket af sælens byttedyr de vil være. De kan være en krabbe, hummer, fladfisk, torsk eller blæksprutte. Børnene skal i løbet af legen bevæge sig ligesom de dyr, de har valgt.
- Det gælder for byttedyrene om at komme ned i den modsatte ende uden at blive fanget af sælen.
- "Sælen siger," hvordan byttedyrene bevæger sig, f.eks.:
 - "Alle byttedyr tager tre skridt frem"
 - "Krabberne krabber to skridt til siden"
 - "Blæksprutterne snor sig fremad"
- Undervejs kan sælen pludselig sige: "Sælen er sulten og spiser jer!" og vende sig om. Nu skal børnene forsøge at nå i sikkerhed ved at løbe tilbage bag baglinjen eller til helleområdet i den anden ende, mens sælen forsøger at fange dem.

Variationer kan tilføjes:

- Fangede børn bliver 'sårede' og må bevæge sig anderledes
- Nogle dyr er hurtigere eller langsommere
- Helleområder kan tilpasses eller fjernes helt

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og tal om, hvordan det var at være både rov- og byttedyr i legen.

I kan f.eks. snakke om, at der i naturen ikke findes noget helle, og at dyrene har forskellige måder for at undgå at blive fanget. Spørg, om de kender nogle måder? Hvordan gemmer man sig f.eks. på en sandbund? Fladfisk og krabber skjuler sig i sandet, nogle fisk skjuler sig i tangen, og andre gemmer sig i stenrev.

I kan også snakke om, hvad der sker, når dyrenes gemmesteder forsvinder – f.eks. hvis tangen dør, eller stenrevet forsvinder.

VIDEN OM SÆLER OG LEVESTEDER

I danske farvande findes to sælarter: gråsælen og den spættede sæl. Gråsælen er størst og lever især i de nordlige dele af havet omkring Danmark, mens den spættede sæl er mere udbredt og ofte ses i kystområder. Sælen er i toppen af fødekæden i Danmark. Ingen spiser den, men til gengæld spiser den flittigt både fladfisk, sild, torsk, blæksprutter, krabber og hummere.

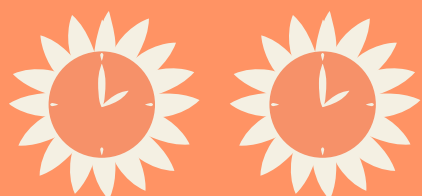
Gråsælen vejer gerne 200 kg (til sammenligning vejer en ulv 40 kg og en ræv blot 8 kg) og kan svømme med op til 35 km i timen – det er det samme, som når mennesker løber rigtig hurtigt.

Et centralt tema i havets økosystemer er betydningen af levesteder og skjul. Tangskove, stenrev og havbund fungerer som gemmesteder for mange arter. Når disse levesteder forsvinder, får det stor betydning for biodiversiteten, fordi dyrene mister beskyttelse mod rovdyr som sæler og større fisk.

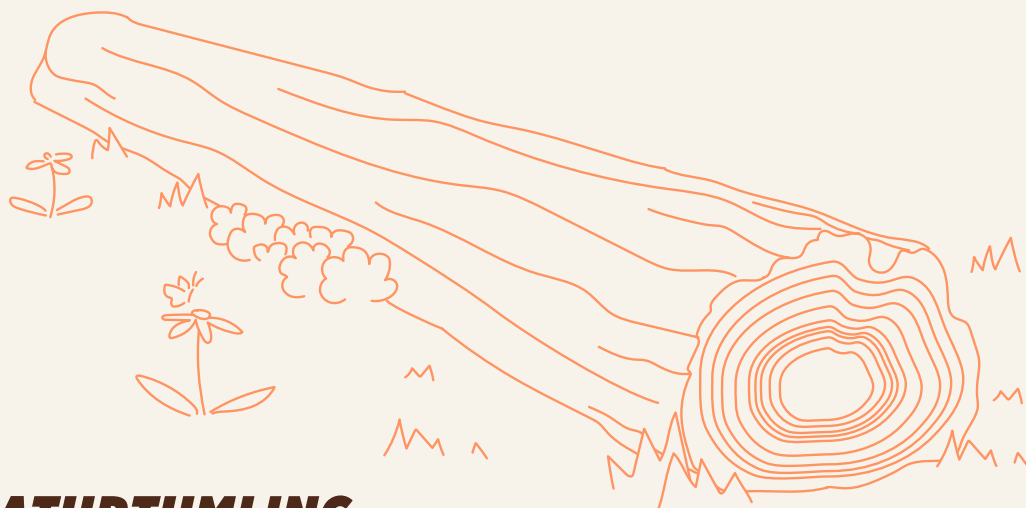

1 TIME

7 aktiviteter I kan lave
på 60 minutter

05. NATURTUMLING

INTRODUKTION

Til denne aktivitet skal børnene opleve naturen med deres sanser og krop. Det er en sjov og lærerig måde at blive mere fortrolig med naturen.

FORMÅL

Børnene får øget selvtillid og lyst til leg og læring gennem bevægelse i og omkring naturen.

STED

Legeplads, skov, park

ALDERSTRIN

0-3 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Praktisk tøj

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og snak med dem om, hvad I skal lave i dag. Her kan du spørge, om nogle af børnene allerede har prøvet nogle af de aktiviteter, I skal lave.

Hvis nogle af børnene ikke vil lave en af aktiviteterne, så prøv gerne at finde på alternativer, hvor de måske gør en lille smule af aktiviteten, så de får udfordret sig selv lidt og er med. Læg også meget gerne op til, at børnene kan hjælpe hinanden – man tør nogle gange mere, hvis man har en god ven at støtte sig til.

AKTIVITET

Nu skal I bevæge jer ude i naturen.

Vi har nedenfor samlet 5 forskellige aktiviteter, der kan udfordre både sanser og motorik:

1. Høj som et træ:

- ☐ Fortæl børnene, at de skal komme så højt op som muligt.
- ☐ Find et træ som I kan klatre op i.
- ☐ Når de alle har bevæget sig op over jorden, har de klaret udfordringen.

2. Hop som en frø:

- ☐ Find en stor sten eller træstamme, som I kan hoppe fra.
- ☐ Børnene skal nu prøve at hoppe ned fra stenen.
- ☐ Se, om I med fælles hjælp og støtte kan få alle til at hoppe.

AKTIVITET

3. Sulten som en fugl

- ☐ Led under blade og træstammer efter insekter og smådyr.
- ☐ Snak med børnene om, at de skal være forsigtige, når de om lidt skal holde et eller flere af dyrene, da de er skrøbelige.
- ☐ Børnene skal nu prøve at holde et dyr i hånden – prøv gerne med forskellige dyr, da en regnorm føles anderledes end en bænkebidder og omvendt.

4. Balancer som et egern

- ☐ Nu skal I finde en lang gren, stamme eller et træ med store synlige rødder, I kan balancere på.
- ☐ Børnene skal nu prøve at gå over træstammen.
- ☐ Har I lyst til at udfordre hinanden endnu mere, kan I jo prøve at gå baglæns!

5. Blød som mos

- ☐ Find et godt sted, hvor I kan stille jeres sko og gå lidt rundt på bare tæer – det kan især være sjovt, hvis der er flere forskellige slags underlag, I kan prøve at gå på.
- ☐ I skal nu alle sammen prøve at gå rundt på bare tæer i 5 minutter. I kan også lave en bane, hvor I har samlet forskelligt materiale sammen og lagt ud, som I så kan prøve at gå henover med bare tæer.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og snak med dem om, hvordan det har været, og hvad de har oplevet. Har de været bange? Har de været modige? Har det været sjovt?

06. JEG VED EN FUGLEREDE

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene ud i naturen og synge en ny version af "Jeg ved en lærkerede", mens I sammen leder efter fuglereder i buske, træer og krat.

FORMÅL

Børnene øver deres finmotorik og sprog gennem sang og bevægelse, samtidig med at de får kendskab til fugle og naturen omkring dem.

STED

Udenfor eller på tur

ALDERSTRIN

0-9 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Afspil sangen og lær teksten og fagterne på forhånd. (scan QR-koden for at finde videoen).

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og fortæl, at I nu skal ud for at finde fuglereder, men først skal I lære om, hvor de findes, gennem en sang.

Det kan være en god idé at vise børnene nogle billeder eller tegninger af fuglereder på forhånd, så de ved, hvad det er, I skal finde.

Inden I går udenfor, kan I synge sangen og øve de fagter, som du lært i videoen.

AKTIVITET

Nu skal I udenfor for at lede efter reder.

I efteråret vil mange reder være nemmere at få øje på, når bladene falder af træerne. I kan stoppe op på jeres tur, når I møder en fuglerede eller en fugl, og synge sangen sammen med fagterne.

SANGTEKST

Jeg ved en fuglerede

Jeg siger ikke mer'

Den findes op' i grenene

Et sted som ingen ser

I reden er der unger

Og ungerne har dun

De pipper, de har tunger

Og reden er så lun

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Slut af med at tale med børnene om, hvordan det har været, og hvad de har oplevet. Hvilke fugle så I? Kender I navnene på dem?

I kan evt. fortsætte aktiviteten hjemme med en redebygger-leg, hvor I synger sangen igen.

VIDEN OM FUGLEREDER

Fugle bygger reder for at beskytte deres æg og unger. Om foråret og sommeren vokser fugleungerne op i reden, men når efteråret kommer, har de fleste forladt reden og kan klare sig selv. Det betyder, at de reder, I vil kunne finde, ofte er tomme.

07. BALLADE MED BLADE

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene ud i naturen og bruge deres kreative sans til at lave flot naturkunst. Der findes mange forskellige slags buske og træer med flotte blade, der er lige til at finde og sætte sammen til vilde kunstværker.

FORMÅL

Børnene øver deres finmotorik og kreativitet med naturmaterialer.

STED

Udenfor ved borde/bænke

ALDERSTRIN

0-9 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Blade og blomster fra naturen
- ☐ Papir/pap eller farvet karton
- ☐ Tuscher
- ☐ Lim

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og fortæl, at I nu skal ud for at lave flot naturkunst. Det kan være en rigtig god idé at vise børnene et eksempel på forhånd, som de kan se – så forstår de bedre, hvad de skal. Print nogle fotos af smådyr. De kan bruges som inspiration til, hvad de skal lave. F.eks. snegl, mariehøne, myre eller sommerfugl.

AKTIVITET

Lad børnene gå på opdagelse i naturen, hvor de skal lede efter blade og blomster i forskellige former og farver.

Når børnene har fundet de materialer, de gerne vil bruge, kan I begynde at lave jeres kunstværker. Byg jeres smådyr af det, I har fundet, og lim det fast på papiret. Tegn ben, følehorn, vinger og øjne med tusch. Tal løbene om, hvordan dyrene ser ud, og prøv at få alle detaljerne med.

Der er ingen rigtige eller forkerte måder at gøre det på. Det handler om, at børnene selv får lov til at være kreative og opdage, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan.

Til de mindste kan aktiviteten alternativt være at lægge bladene op på en række: De kan lave en bugtet slange eller lægge dem op efter størrelse.

TIP

Hvis I har rigtig mange blade, kan I prøve at hjælpe hinanden med at bygge en kæmpe regnbue af alle de materialer, I har fundet. Gennem øvelsen lærer børnene at samarbejde med hinanden, og de får kendskab til naturens forandring gennem årstiderne.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og gå nu i samlet flok rundt og se alles kunstværker, hvor børnene får lov til at præsentere det, de har lavet, for hinanden.

Slut af med at snakke med børnene om, hvordan det har været, og hvad de har lært.

08. TRÆDETEKTIVER

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene helt tæt på træerne. Man kan normalt ikke se skoven for bare træer. Men alle træer er unikke, og det kan opleves med følesansen.

FORMÅL

Børnene får erfaring med at sammenligne og genkende træer ud fra deres kendetegn, og de opbygger samtidig en relation til naturen omkring dem.

STED

Skov, park

ALDERSTRIN

0-12 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Et sted med mindst 5-10 træer.
- ☐ Stof til at binde for øjnene: Halvdelen af børnene skal have bind for øjnene.

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene og fortæl, at nu skal I ud og undersøge træer med sanserne.

Start med at fortælle lidt om de forskellige træer og deres unikke bark.

AKTIVITET

Børnene skal nu prøve kræfter med at mærke og genfinde deres træ.

Start med at inddele børnene i par. Den ene part skal have bind for øjnene og snurres rundt et par gange. Her er det vigtigt, at børnene forstår, at den seende har ansvaret for den 'blinde', som skal føres forsigtigt og trygt hen til et træ.

Det 'blinde' barn undersøger barkens struktur, tykkelse og eventuelle særlige kendetegn. Hvis muligt kan barnet også måle eller omslutte stammen med arme/hænder for at få en fornemmelse af omkreds.

Efter 1-2 minutters undersøgelse føres barnet tilbage til udgangspunktet via en kort omvej for at mindske retningssans. Herefter fjernes bindet, og barnet skal forsøge at finde sit træ igen ved hjælp af følesansen.

UDVIDELSE

Aktiviteten kan udvides ved, at børnene undersøger flere træer i rækkefølge og efterfølgende skal genkende både træer og rækkefølge.

Der kan også arbejdes med træartsforskelle (f.eks. birk, eg, bøg), hvor børnene skal koble barkens udtryk til art.

Træernes blade kan inddrages som ekstra sanseligt kendetegn, hvor børn f.eks. undersøger forskelle i form og struktur uden syn.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og lad dem dele deres oplevelser af forskelle i barkens struktur og overflade. Tal med børnene om, at træer, ligesom mange andre organismer, er forskellige, og at disse forskelle har betydning for, hvilke arter der er knyttet til dem.

Afslut gerne med, at børnene sidder ved 'deres' træ i kort tid for at styrke relationen og den sanselige oplevelse.

GRUNDVIDEN

Træers bark beskytter stammen mod skader, sygdomme og udtørring. Alle træer (arter) f.eks. eg, bøg, ask og birk har deres egne helt specielle blade, og deres bark også er forskellig. F.eks. bliver barken på ask og eg mere rug og rynket med alderen, ganske som hos os mennesker, der får rynker.

Træer er levested for et væld af dyr, svampe, laver og insekter. Et gammelt egetræ kan f.eks. være hjem for flere hundrede forskellige arter. Derfor er variationen mellem træarter vigtig for biodiversiteten.

Kendskab til træerne kan være med til at skabe interesse for naturen og forståelse for dens betydning.

09. LYT & TEGN NATUREN

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene ud på opdagelse i naturen og bruge deres høresans til at tegne naturen. Ved at lytte til naturen bliver børnene opmærksomme på deres omgivelser, mens de omsætter deres oplevelser og indtryk på papir.

FORMÅL

Børnene øver sig i at sanse naturen og udtrykke sig kreativt.

STED

Udenfor

ALDERSTRIN

3-12 år

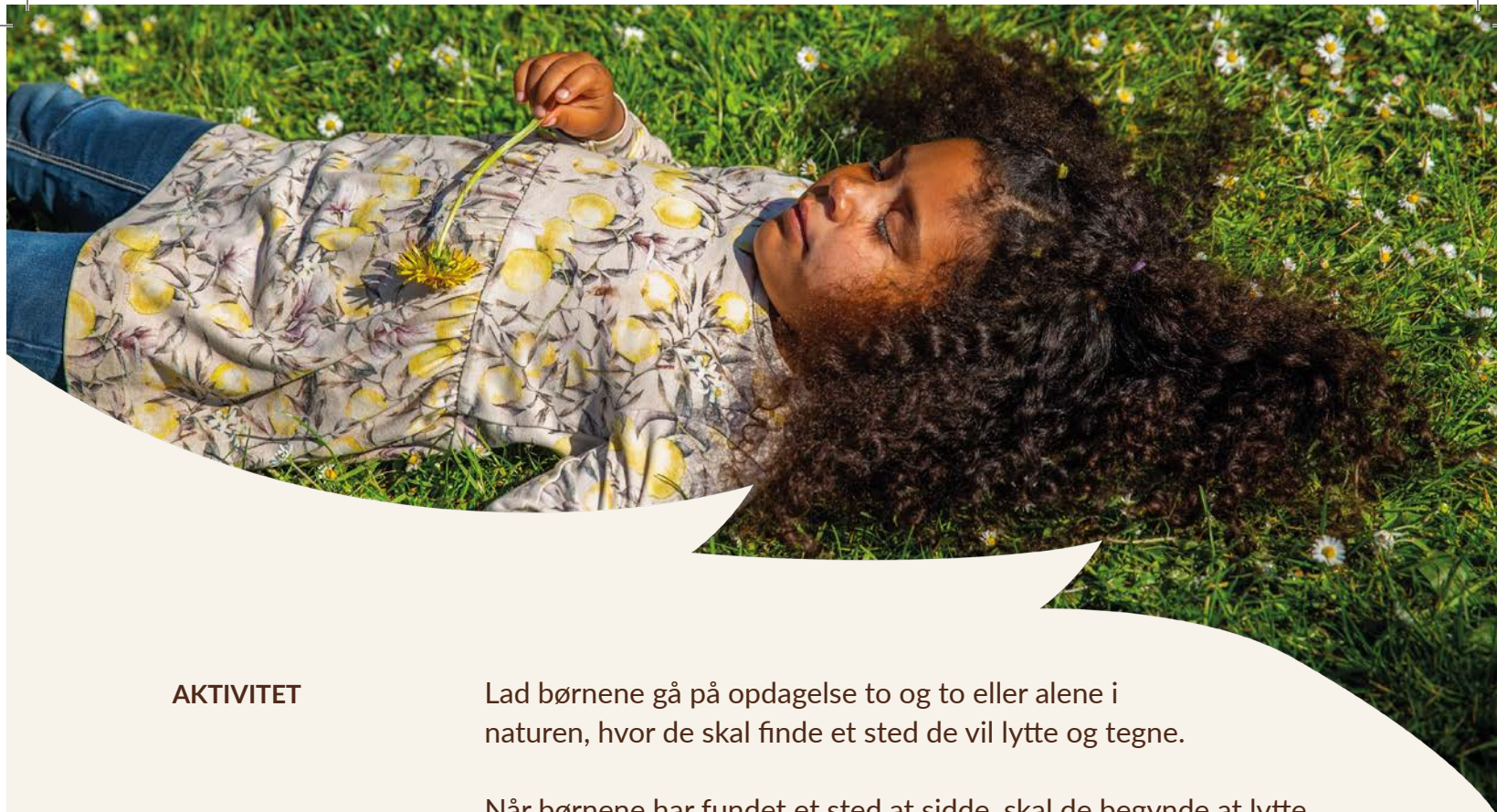
DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Papir
- ☐ Farveblyanter eller tuscher
- ☐ Tegneplade eller andet hårdt underlag
- ☐ Evt. siddeunderlag

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og fortæl, at I nu skal ud for at tegne naturens lyde. Tal lidt om, hvad børnene tror, de vil opdage, når I skal ud at lytte.

- ☐ Hvad laver lyde i naturen?

AKTIVITET

Lad børnene gå på opdagelse to og to eller alene i naturen, hvor de skal finde et sted de vil lytte og tegne.

Når børnene har fundet et sted at sidde, skal de begynde at lytte efter naturens lyde i 5-10 minutter afhængigt af børnenes alder. Hver gang, de opdager en lyd, skal de prøve at tegne, hvad de forestiller sig, lyden kommer fra. Er lyden tæt på eller langt væk, stor eller lille? Er det et dyr eller vinden i træerne? Hvordan ser det, som laver lyden, ud?

Der er ingen rigtige eller forkerte måder at gøre det på. Det handler om, at børnene selv får lov til at være kreative og forsøge at tegne det, de oplever.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene i en rundkreds, og lad dem på skift præsentere det, de har tegnet, for hinanden. Har de opdaget nogle dyr? Hvor kunne de høre dem henne? Var der nogle af de dyr, de nævnte i starten, som de ikke fandt? Hvordan kan det være?

Slut af med at snakke med børnene om, hvordan det har været, og hvad de har lært.

10. NATURFLØJTER

INTRODUKTION

Til denne aktivitet skal børnene snitte deres helt egne fløjter i træ. Fløjterne, de laver, kan bruges til at kalde på hinanden ude i naturen, eller de kan se, om de kan lokke en fugl eller andre dyr frem fra deres skjul.

FORMÅL

Børnene øver deres finmotorik og lærer at arbejde kreativt i naturen.

STED

Udenfor

ALDERSTRIN

3-12 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Snitteknive eller kartoffelskrællere
- ☐ Hammer
- ☐ Friske grene á 20 cm, f.eks. lindetræ, birk, pil eller hassel
- ☐ Snor
- ☐ Brede græsstrå

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og fortæl, at I nu skal snitte jeres helt egne naturfløjter.

Før I går i gang, er det vigtigt, at I gennemgår de gode snitteregler for at sikre en tryk og sikker aktivitet.

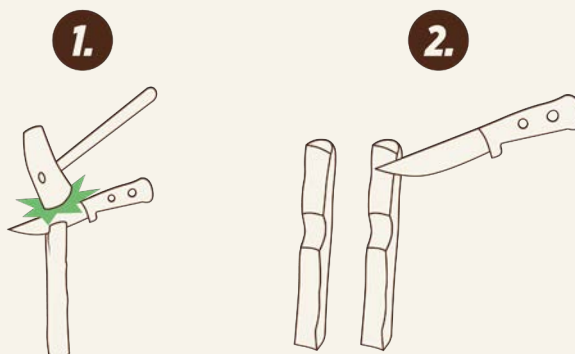
Som forberedelse er det også en rigtig god idé, at den ansvarlige for aktiviteten selv har prøvet at lave fløjten – så kan man lettere vejlede børnene i snittearbejdet.

TIP

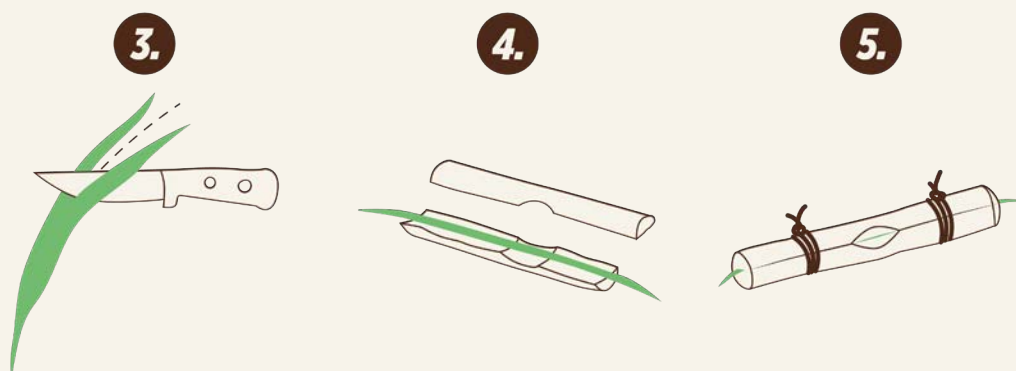
Hvis det er første gang, man snitter, er det en god idé at begynde med at bruge en kartoffelskræller. På den måde får man en fornemmelse for, hvordan man skal bevæge kniven.

AKTIVITET

Alle børn får uddelt et stykke træ og en snittekniv. Lav en sikker snittezone, og sæt jer godt til rette. Nu går børnene i gang med at snitte.

1. Start med at flække grenen med kniven som på tegning 1. Hjælp gerne hinanden med denne del. Stil grenen på højkant, sæt kniven fast i toppen, og brug hammeren til at slå kniven ned gennem grenen.
2. Skær en lille fordybning i hver halvdel, så der er et hul midt på grenen, når den samles. Hullet skal være ca. 2 mm højt og 2 cm langt. Fjern ganske lidt ad gangen, og test, om fløjten giver lyd undervejs.

AKTIVITET

3. Læg græsstrået på en flade, og del det på langs med kniven. I skal bruge den del uden midterribben.
4. Læg til sidst græsstrået mellem de to grenhalvdele. Strået skal ligge stramt og fladt. Bind enderne på fløjten sammen med snor, og hæng den om halsen.
5. Sådan! Nu har I bygget de sejeste naturfløjter, I kan fløjte i.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og stil jer i en rundkreds. Giv børnene signal om, at alle skal puste i deres fløjter på samme tid, og hør, hvordan det lyder. I kan også tage en runde, hvor alle afprøver deres fløjter på skift og lytter til de forskellige lyde.

Slut af med at snakke med børnene om, hvordan aktiviteten har været, og hvilke dyr de håber, de kan lokke frem med fløjterne.

VIDEN OM NATURFLØJTER

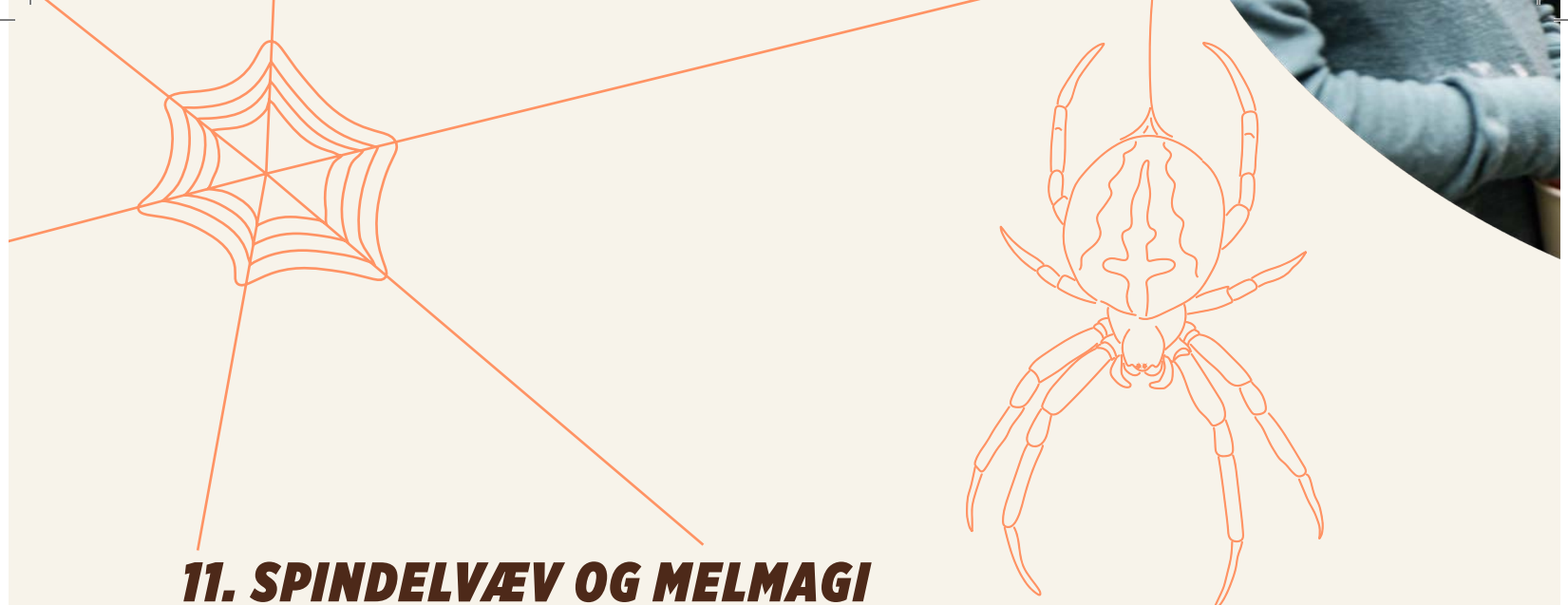
Krybskytterne i gamle dage, som sikkert blot var fattige sultne bønder og landarbejdere, brugte en bestemt slags fløjte for at lokke rådyrene tæt på. Naturfløjten giver en pibende og faldende tone. Det er den samme lyd, som rådyr-lammet siger, når det kalder på sin mor. Eller som hunnen siger, når hun kalder på hannen i brunsttiden (juli-august). Derfor har rådyrene svært ved at modstå lyden.

Det smarte ved en naturfløjte er, at man kan holde den i munden og samtidig have hænderne frie. Når krybskytten var på jagt, kunne han lokke rådyrene til med fløjten – og samtidig holde og sigte med geværet.

SNITTEREGLER

1. Snit altid væk fra kroppen.
2. Sid ned, når I snitter, og hold god afstand til hinanden.
3. Hold korrekt greb om kniv og træ, og tag små, rolige snit.
4. Brug blødt og frisk træ.
5. Snit kun med fokus og ro – hav altid en voksen i nærheden.

An orange line drawing of a spider web on the left and a spider on the right, both positioned above the title. The spider has a patterned body and eight legs.

11. SPINDELVÆV OG MELMAGI

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene lære om edderkopper ved at undersøge deres spind og prøve at lokke dem frem ved hjælp af vibrationer.

FORMÅL

Børnene kigger nærmere på edderkoppespind på en sjov måde og lærer om spindets opbygning og funktion.

STED

Udenfor

ALDERSTRIN

3-12 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Hvedemel
- ☐ Evt. nogle kopper til melet
- ☐ Valgfrit: stemmegaffel

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og snak med dem om, hvad I skal lave i dag, og tal lidt om edderkopper.

- ☐ Hvordan fanger de deres bytte?

Gå i samlet flok eller del børnene op i grupper á 3-4 afhængigt af antal. Inden I begynder, kan I prøve at gætte, hvor I tror, at edderkopperne bor.

AKTIVITET

I skal nu gå på opdagelse udenfor og se, om I kan finde forskellige slags spind. Måske I finder ud af, at bestemte slags spind hører til bestemte levesteder – det kan fortælle noget om, hvor forskellige edderkoppearter lever.

Giv børnene et lille bæger eller en kop med mel i. Når I ser et spind, skal I drysse en lille bunke mel i hånden og så med flad hånd puste mel på spindet. Så kan I tydeligt se spindets mønster – og bare rolig, edderkopperne laver nye spind hver dag eller reparerer det, hvis det går i stykker.

I kan også prøve at lokke edderkopperne frem ved at slå på stemmegafflen og forsigtig holde den tæt ved spindet. Vibrationerne minder nemlig om de bevægelser, som en flue eller andre insekter ville lave, hvis de bliver fanget i nettet.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og gå nu i samlet flok rundt og kig på nogle af de spindelvæv, I har fundet. Tag gerne billeder undervejs, og hæng dem op på skolen/børnehaven. Så kan I vælge at tegne edderkopper og spindelvæv med inspiration fra jeres tur.

Slut af med at snakke med børnene om, hvordan det har været, og hvad de har oplevet.

VIDEN OM EDDERKOPPER

Edderkopper kan kendes på, at de har 8 ben. Insekter såsom biller, fluer og myrer har altid 6 ben. De lever mange steder: i skovbunden, i træer og buske, og nogle søger ind i huse og kældre for at finde varme og læ. De lever af at spise små insekter som fluer og myg. Nogle arter fanger deres bytte med spind, mens andre edderkopper jager deres bytte.

Hjulspindere er den gruppe edderkopper, som laver spindelvæv, f.eks. korsedderkoppen. De bruger spindet til at fange mad og sanse vibrationer. På den måde kan de mærke, om det er bytte eller fjender, der bevæger sig i nettet.

OVER 2 TIMER

4 aktiviteter I kan lave
på 120+ minutter

12. KRIBLE-KRABLE-FÆLDER

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene lære at bygge to forskellige slags fælder til at lokke nataktive smådyr frem, så I kan undersøge dem næste dag.

FORMÅL

Børnene får viden om nataktive smådyr i deres nærmiljø og en forståelse for biodiversitet og naturen omkring dem.

STED

Udenfor

ALDERSTRIN

3-12 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Kartoffler eller andre store grøntsager
- ☐ Lille ske og/eller kniv
- ☐ Elastik eller snor
- ☐ Syltetøjsglas, kop eller lignende
- ☐ Lidt blade og pinde
- ☐ Et blad eller et stykke bark som halvtag
- ☐ Hvid bakke eller opvaskebalje

VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og snak med dem om, hvad I skal lave i dag. Det kan være en rigtig god idé at vise billeder eller have et eksempel på fælderne, så børnene hurtigt forstår, hvad de skal lave.

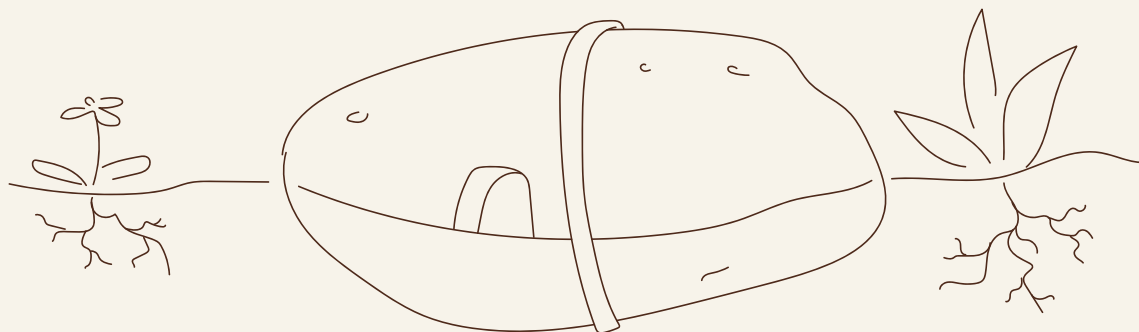
Snak om de områder, I befinder jer ved, og hvordan det ser ud. Hvilke dyr tror I kommer frem om natten? Hvor tror I, det er godt at sætte fælderne til nogle af de dyr, I har nævnt?

AKTIVITET

Del jer op, så der er 3-4 børn i hver gruppe. I kan skiftes til at lave de to fælder, eller I kan lave dem samtidigt.

LAV EN KARTOFFELFÆLDE

1. Skær en kartoffel eller anden stor grøntsag på langs, og udhul den ene halvdel.
2. Skær en lille indgang til grøntsagshulen.
3. Hold de to halvdele sammen med en elastik eller snor.
4. Læg fælden i skovbunden eller under buskene.

LAV EN FALDFÆLDE

1. Find et sted, hvor I tror, der er mange smådyr på jordoverfladen.
2. Grav nogle syltetøjsglas ned i jorden, så kanten er lige under overfladen. Dyr, der bevæger sig på jordoverfladen hen mod fælderne, falder ned i glassene.
3. Byg et tag hen over glasset ved at sætte nogle pinde i jorden og sætte et stykke bark på som tag, så dyrene ikke drukner, hvis det skulle regne.

Lad fælderne stå ude en nat, og tjek dem næste dag – lad dem aldrig stå længere, og husk at dække hullerne til, når I fjerner dem.

Hæld dyrene op i en hvid bakke, så I bedre kan undersøge dem nærmere. Hvilke dyr har I fundet? Er der forskel på, hvilke dyr de to fælder har fanget? Hvorfor fanger man dyrene om natten? Hvad laver de om dagen?

I kan bruge en bog fra biblioteket eller vores dyreleksikon, som kan findes på naturensuge.dk/skoler-og-dagtilbud, til at se, hvor mange forskellige dyr I fandt. I kan også bruge appen Arter til at finde ud af, hvilke dyr I har fundet.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og snak om de dyr, I har fundet, hvis I ikke har gjort det undervejs.

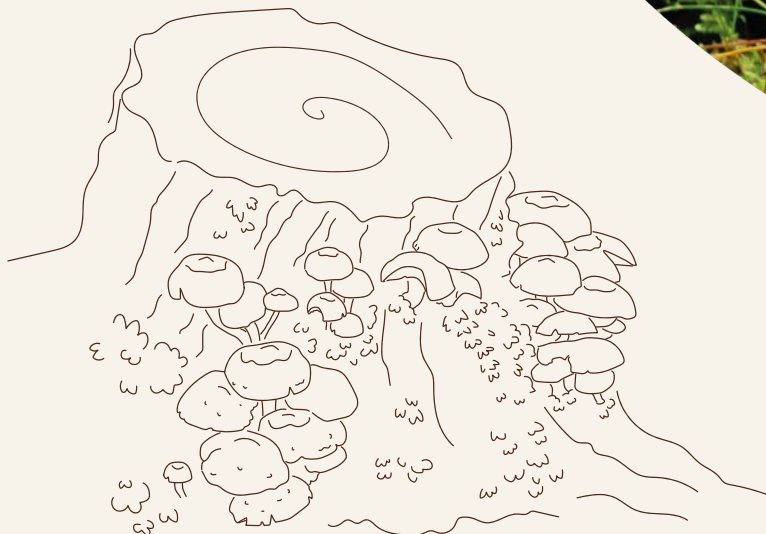
Sæt nu dyrene fri igen, hvor de blev fundet. Hjælp hinanden med at sætte dyrene tilbage i naturen, og snak med børnene om, hvorfor det er vigtigt, at de bliver sat ud igen.

Afslut det hele med en snak om, hvordan dagen har været, og hvad de har lært.

Mange insekter og andre smådyr er aktive om natten. Det skyldes mange ting, men først og fremmest er der mere fugtigt om natten, hvilket gør, at insekterne ikke tørrer ud. Desuden er smådyrene bedre skjult i mørket, så de undgår at blive spist af fugle. Om dagen gemmer mange af smådyrene sig under træstubbe og andre fugtige steder.

13. SVAMPESAFARI

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene udforske svamperiget med fokus på svampes mangfoldighed, levesteder og opbygning.

FORMÅL

Børnene opnår viden om svampes levesteder, variation og funktion i økosystemet gennem undersøgende feltarbejde.

STED

Skov og park

ALDERSTRIN

3-12 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Hvidt klæde, gerne flere (brug f.eks. gamle duge eller lagner)
- ☐ Poser, kurve eller spande til indsamling
- ☐ Svampebestemmelsesbog, svampeatlas eller app (f.eks. Seek)

VELKOMST OG INTRO

Start med at fortælle børnene, at de nu skal udforske svamperigets store mangfoldighed. Gør det tydeligt, at svampe er ufarlige at røre ved, lugte til og undersøge visuelt, men at de absolut ikke må smages på.

Forklar kort, at svampe er en stor og vigtig gruppe i naturen. Der findes tusindvis af arter i Danmark, hvoraf mange er så små, at man kun kan se dem med et forstørrelsesglas eller mikroskop. Svampe lever som nedbrydere, som parasitter eller i symbiose med f.eks. træer.

AKTIVITET

Introducér dagens arbejdsform: Børnene arbejder i små grupper, samler svampe ind og laver en fælles undersøgelsesbase i skoven.

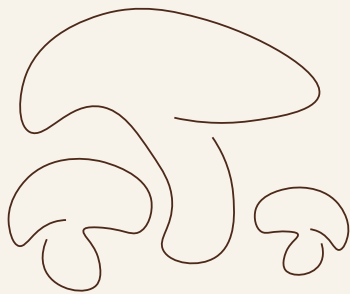
Etablér en base i skoven, hvor de hvide klæder lægges ud som undersøgelsesstation.

Børnene går herefter i små grupper på svampejagt. Bed dem om at finde svampe på forskellige levesteder: på dødt træ, på levende træer og på skovbunden.

Undervejs kan du støtte med spørgsmål som:

- ☐ Hvor vokser svampen?
- ☐ Ser de ens eller forskellige ud?
- ☐ Er der forskel på størrelse, farve og struktur?

Når grupperne vender tilbage, lægges svampene ud som en fælles udstilling. Børnene kan selv kategorisere dem først – f.eks. efter farve, størrelse, udseende eller andre selvvalgte kriterier (f.eks. ulækkerhed eller lugt).

AKTIVITET

Herefter kan du introducere mere faglige kategorier:

- ☐ Levested (jord, levende træ, dødt træ)
- ☐ Form (hatte-/rør-/pore-/lamelsvampe)
- ☐ Struktur (f.eks. skrøbelige svampe som skørhatte)

Brug evt. apps eller svampebøger til at forsøge artsbestemmelse af enkelte fund.

Lad børnene undersøge svampenes tekstur og lugte. Nogle svampe kan forsigtigt deles for at se indre strukturer, fx lameller eller rør. Der er blandt lamelsvampene en gruppe, der hedder skørhatte, og de smuldrer mellem hænderne.

Hvis tiden tillader det, kan der laves en ekstra runde, hvor børnene opsøger nye områder eller specifikke trætyper for at finde flere arter.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og lad dem præsentere deres observationer fra udstillingen. Tal om, hvilke mønstre de har set i svampenes levesteder og udseende.

Fokusér på, at svampe har forskellige roller i naturen, og at mange arter stadigvæk er ukendte eller svære at identificere præcist.

VIDEN OM SVAMPE

Svampe udgør et selvstændigt rige adskilt fra planter og dyr. De lever ved at nedbryde organisk materiale, optage næring fra andre organismer eller indgå i symbiose, særligt med træers rødder, hvor begge parter har gavn af samarbejdet.

De fleste svampe, vi ser i skoven, er frugtlegemer – den del af svampen, som producerer og spreder sporer. Selve svampen består af et omfattende netværk af tråde (mycelium), som typisk findes skjult i jorden eller i træ.

Vigtigt: Mange svampe er giftige, og der må ikke foretages smagning i feltaktiviteter uden ekspertvejledning.

14. TANGTRYK

INTRODUKTION

I denne aktivitet skal børnene lave deres helt eget tangtryk. Det er en let og sjov aktivitet, og det, at man får et stykke natur med hjem, giver glæde og viden til børnene.

FORMÅL

Børnene lærer at kunne genkende forskellige tangarter gennem en kreativ opgave.

STED

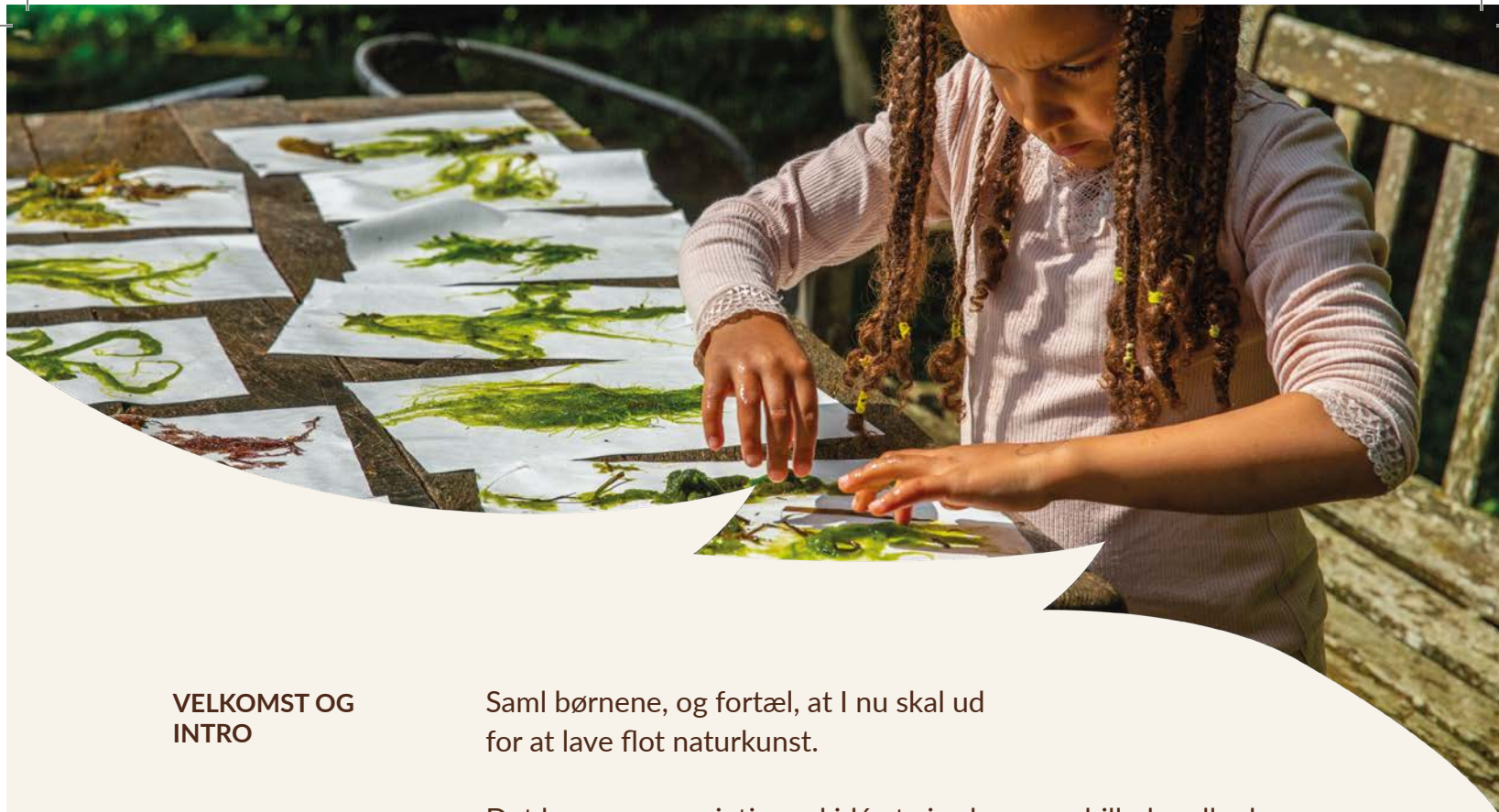
Ved havet

ALDERSTRIN

3-12 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Sakse
- ☐ Spande
- ☐ Hvide bakker eller opvaskebaljer
- ☐ Akvarelpapir
- ☐ Stofstykker
- ☐ Evt. en stak bøger eller noget andet fladt og tungt

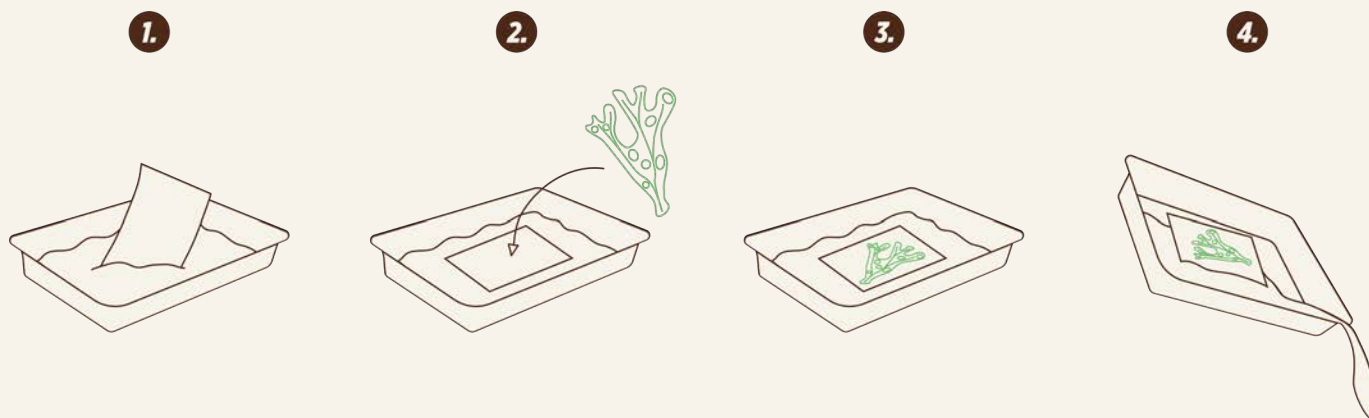
VELKOMST OG INTRO

Saml børnene, og fortæl, at I nu skal ud for at lave flot naturkunst.

Det kan være en rigtig god idé at vise børnene billeder eller have lavet et eksempel på forhånd, som de kan se – så forstår de bedre, hvad de skal.

AKTIVITET

Nu går børnene på opdagelse ved vandkanten og finder forskellige typer tang, de gerne vil bruge.

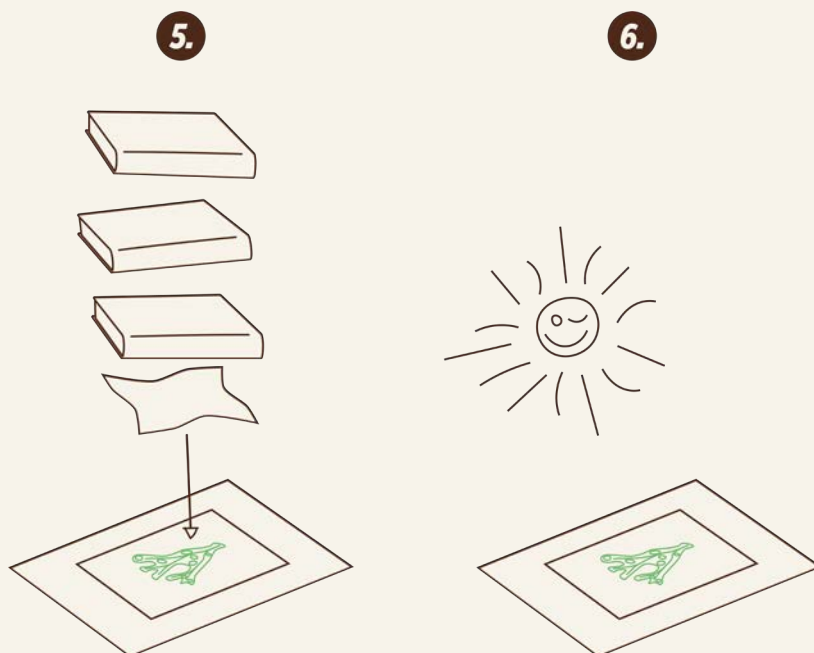

SÅDAN LAVET I TANGTRYK

1. Fyld lidt vand i en fotobakke, og læg et stykke akvarelpapir ned i bunden af bakken.
2. Læg den indsamlede tang ned i fotobakken.
3. Arranger tangen, så man kan se enkelte dele af algen. Klip den eventuelt til, så den ligger pænt.
4. Hæld forsigtigt vandet fra, mens du holder tangen fast på papiret.

AKTIVITET

5. Læg papiret med tang over på en avis, dæk tangen med et stykke stof, og læg det i pres.
6. Alternativt kan tangen tørres i solen. Tangen klister fast af sig selv.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Saml børnene, og gå nu i samlet flok rundt og besøg alles kunstværker, hvor børnene får lov til at præsentere det, de har lavet, for hinanden.

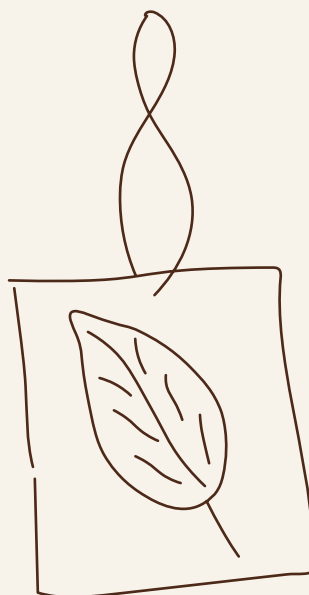
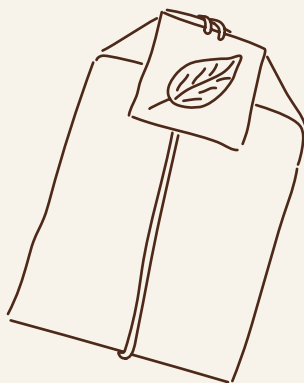
Slut af med at snakke med børnene om, hvordan det har været, og hvad de har oplevet.

VIDEN OM TANG

Tang er store alger, også kaldet makroalger, og de er vigtige for livet i havet. Alger fungerer som havets 'grønne lunger', fordi de laver ilt og hjælper med at holde vandet rent fra kvælstof og fosfor. Tangskove er små gemmesteder under vandet, hvor mange havdyr kan bo, finde mad og lægge æg.

Modsat planter har tang ikke rødder. I stedet sætter det sig fast på hårde overflader som sten med noget stærkt klister. Planter optager næring igennem deres rødder, mens tang optager næringsstoffer igennem dets overflade.

15. NATURLOMMER

INTRODUKTION

I denne aktivitet får brugte teposer nyt liv som små kunstværker. Børnene kombinerer genbrugsmaterialer med blomster og blade fra naturen og skaber dekorative naturlommer, der kan bruges som små naturinstallationer.

FORMÅL

Børnene får erfaring med kreativ genanvendelse, og samtidig styrkes deres opmærksomhed på naturens former, farver og mangfoldighed.

STED

Skov, park, grøftekanter

ALDERSTRIN

3-12 år

DET SKAL DU BRUGE

- ☐ Brugte teposer
- ☐ Skolelim (hvid lim)
- ☐ Pensler
- ☐ Underlag, som materialerne ikke klister fast til
- ☐ Blomster og blade fra naturen
- ☐ Køkkenrulle eller viskestykke
- ☐ Tunge bøger eller flade genstande til presning
- ☐ Fire små pinde og snor (til valgfri ramme)

VELKOMST OG INRO

Tal med børnene om genbrug og om, hvordan vi kan forlænge levetiden på ting, vi normalt smider ud. Vis en brugt tepose, og spørg, om de tror, den kan bruges til noget andet. Forklar, at de i dag skal kombinere brugte teposer med blomster og blade fra naturen for at skabe små naturlommer fyldt med farver og former.

AKTIVITET

Send børnene ud for at samle naturmaterialer som blomster og blade. Vælg gerne planter med flade og tynde dele.

Når de kommer tilbage, lægges blomster og blade mellem to ark papir og presses under bøger eller andre tunge genstande i 30-60 minutter. Planterne behøver ikke være helt tørre – de skal blot være flade nok til at kunne bruges i teposerne.

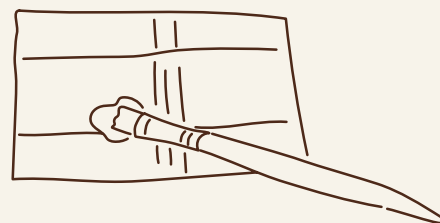
1.

2.

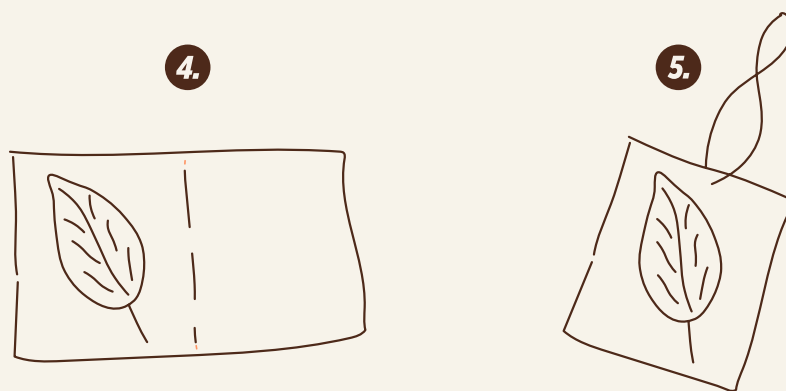

3.

SÅDAN LAVET I NATURLOMMER

1. Fold forsigtigt teposerne ud.
2. Tøm teposerne for teblade og skyl dem evt. rene.
3. Bland lige dele vand og skolelim i en lille beholder. Pensl et tyndt lag af blandingen på teposepapiret.

AKTIVITET

4. Læg de pressede blomster og blade på halvdelen af papiret.
5. Fold papiret, så naturmaterialerne har papir på begge sider. Put et ekstra lag tyndt lag lim over 'naturlommen', og lad det hele tørre.

UDVIDELSE: NATURRAMME

Børnene kan finde fire små pinde og binde dem sammen til en enkel ramme rundt om deres naturlomme. På den måde kan naturlommerne hænges op som fin naturkunst.

AFSLUTNING OG OPSAMLING

Lad børnene vise deres naturlommer og spørg ind til deres valg af planter og design. Hvilke former og farver fandt de udenfor, og hvor-for valgte de lige præcis disse blade eller blomster? Tal også om genbrug og naturmaterialer: Hvordan kan noget, vi ellers ville smide ud, få nyt liv og blive til noget nyt og brugbart?

DET ER VIGTIGT FORDI

Aktiviteten viser, hvordan genbrugsmaterialer kan få ny værdi gennem kreativ bearbejdning. Samtidig giver arbejdet med blomster og blade børnene mulighed for at undersøge naturens mangfoldighed på nært hold.

Når børn arbejder med både naturmaterialer og genbrug, styrkes deres forståelse af ressourcer, bæredygtighed og æstetiske udtryk.

VIDEN OM GENANVENDELSE OG GENBRUG

Genanvendelse og genbrug er centrale elementer i en bæredygtig hverdag. Mange materialer kan få nye funktioner gennem kreative processer.

Pressede blomster har været brugt i kunst og dekoration i flere hundrede år. Når de presses flade, bevares mange af deres former og farver.

Ved at kombinere naturmaterialer med genbrugsmaterialer får børnene en konkret forståelse af, hvordan ressourcer kan indgå i nye sammenhænge – både praktisk og æstetisk.

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING 2026

REDIGERING: RASMUS JAKOBSEN, THOMAS NEUMANN & OLIVIA LAURSEN

LAYOUT: SIGNE LYHNE

FOTO: DITTE VALENTE & SIGNE LYHNE

ILLUSTRATIONER: SIGNE LYHNE

TRYK: KLS DIGITAL